

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO
ZESPOŁU SZKÓŁ ELEKTRYCZNYCH
IM. PROF. JANUSZA GROSZKOWSKIEGO
W BIAŁYMSTOKU**

Opracowała:
mgr Dorota Socha
pedagog szkolny

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Definicje podstawowych pojęć	3
3. Podstawy prawne Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego ...	5
4. Zadania i cele Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół Elektrycznych	6
5. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na poziomie Technikum	9
6. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na poziomie Zasadniczej Szkoły Zawodowej	10
7. Formy realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego Zespołu Szkół Elektrycznych, których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz instytucje rynku pracy środowiska lokalnego	10

Wprowadzenie

Każdy człowiek dokonuje wartościowania własnych przedsięwzięć, planuje przyszłość, marzy, stawia cele, do których realizacji chce dążyć. Kwestie te nabierają szczególnego znaczenia w przypadku młodych ludzi, dopiero wkraczających na ścieżkę kariery i optymalnego rozwoju, a także w przypadku osób dorosłych, rodziców, wychowawców, nauczycieli, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwe wykorzystanie drzemącego w ich podopiecznych potencjału. Wszystkie, bardziej lub mniej sprecyzowane, oczekiwania młodzieży względem przyszłości wynikają z ich specyficznego postrzegania otaczającej rzeczywistości, jak i własnej osoby. Natomiast realizacja tychże oczekiwań wymaga sporego nakładu pracy, określonych umiejętności i zasobu wszechstronnej wiedzy. W obliczu przeobrażeń rynku pracy, ewolucji technologicznej oraz reform systemu kształcenia, uczeń zmuszony jest do odnajdywania się wciąż na nowo w nieustannie zmieniającej się społecznie, politycznie i gospodarczo rzeczywistości.

Podjęwane przez młodych ludzi decyzje zawodowe mają wpływ nie tylko na ich własny byt, ale też w szerszym kontekście przyczyniają się do budowania zamożności całego kraju. Współcześnie wybór ścieżki kariery nie jest postrzegany jako jednorazowa decyzja, lecz jako wieloetapowy, całościowy proces rozwoju. Ciągłe zmiany w systemie organizacji pracy, wzrastające wymagania pracodawców, szeroki wachlarz kierunków kształcenia, nowe zawody i specjalności powodują poczucie zagubienia i niepewności potencjalnych pracowników na rynku pracy, a co za tym idzie – także wzrost zainteresowania pomocą doradców zawodowych.

Chcąc zatem ułatwić efektywne wkroczenie na ścieżkę kariery uczniom i absolwentom Zespołu Szkół Elektrycznych w Białymstoku, skonstruowany został Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, którego celem jest zapoznanie uczniów nie tylko z aktualną ofertą edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, bieżącą specyfiką rynku pracy i charakterystyką poszczególnych zawodów, ale też tworzenie warunków do wzrostu świadomości i rozwoju własnych uzdolnień, zainteresowań i kwalifikacji. Ponadto niniejszy system doradztwa zakłada zaznajomienie uczniów z ważnymi aspektami procesu aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji oraz uświadamiania konsekwencji dokonywanych wyborów. Kładzie też nacisk na kształtowanie umiejętności adaptacyjnych w sytuacji zmiany, umiejętności radzenia sobie ze stresem, wywołanym kolejnymi wyzwaniami edukacyjnymi i zawodowymi.

1. Definicje podstawowych pojęć.

ORIENTACJA ZWODOWA: „proces pomagania jednostce w poznaniu i wykorzystaniu własnego potencjału edukacyjnego, zawodowego, psychologicznego tak, by osiągnęła ona optymalny poziom zadowolenia z siebie i była jednocześnie społecznie użyteczna. Podkreśla wagę dwóch aspektów rozwoju człowieka: uznaje, że każda jednostka ma prawo do kształtowania własnej przyszłości oraz zakłada, że społeczeństwo powinno zadbać o zapewnienie jednostce wyboru zawodowego zgodnego z jej zainteresowaniami”¹.

DORADZTWO ZAWODOWE (na użytek niniejszego opracowania pojęcie to będzie używane jako synonim PORADNICTWA ZAWODOWEGO): długofalowy i wieloetapowy „proces interpersonalny, którego celem jest towarzyszenie jednostce w sytuacji rozwoju kariery, rozumianego jako proces wyboru i

---

¹ Paszkowska – Rogacz A., Vademecum doradcy zawodowego. Skrypt w: Materiały szkoleniowe w ramach projektu Świadomy wybór pewny sukces – projekty rozwojowe dla szkół zawodowych, 2009, s. 7.

przystosowania do zawodu”². Obejmuje świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej dokonywanej na podstawie analizy pewnych aspektów osobowości, predyspozycji i zainteresowań jednostki oraz udzielanie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.³

DORADCA ZAWODOWY: osoba udzielająca pomocy w formie grupowych i indywidualnych porad młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia przy uwzględnieniu ich możliwości psychofizycznych i sytuacji życiowej, a także potrzeb rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, dbając o współpracę z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej, a także dysponując znajomością psychologicznych i pedagogicznych technik i narzędzi diagnostycznych.⁴

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa „kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela – doradcy zawodowego w szkołach i placówkach posiada osoba, która ukończyła studia magisterskie albo studia wyższe zawodowe lub podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego i posiada przygotowanie pedagogiczne”⁵.

Zadania doradcy zawodowego:

- przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej;
- przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej;
- przygotowanie ucznia do roli pracownika;
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych;
- wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

INFORMACJA ZAWODOWA: to wszelkiego rodzaju dane niezbędne do podejmowania przez jednostkę kolejnych decyzji zawodowych i tych, które są związane z zatrudnieniem. Zakres treści, metody oraz sposoby przekazywanych informacji zawodowych powinny być dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz poziomu i rodzaju podejmowanych przez nią decyzji.⁶

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO: ma na celu koordynację działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Szkolny system doradczy określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działania, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty oraz metody pracy.

² Tamże, s. 8.

³ Lelińska K., Zarys programu rozwoju poradnictwa zawodowego, informacji oraz orientacji zawodowej, CMPP-P MEN, Warszawa 1999.

⁴ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności, Wyd. MPiPS, 1995, Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497.

⁵ Rozporządzenie MENiS z 23 września 2003 r. (z późn. zm.) w sprawie standardów kształcenia nauczycieli.

⁶ Lelińska K., Zarys programu rozwoju poradnictwa zawodowego, informacji oraz orientacji zawodowej, CMPP-P MEN, Warszawa 1999.

2. Podstawy prawne Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Regulacje prawne wprowadzające doradztwo zawodowe do szkół oraz określające zasady udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia:

- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej.
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 roku – 9286/04 to najważniejszy jak do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego: „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”⁷. Również ramowe statuty szkół ponadpodstawowych nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”⁸.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w którym zawarte są postanowienia⁹:
  - o dobrowolności i nieodpłatności tej pomocy,
  - o formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej: indywidualnych i grupowych zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, poradach dla uczniów,
  - o podmiotach organizujących i udzielających pomocy psychologiczno – pedagogicznej: dyrektorzy szkół lub placówek, pedagogzy, psychologzy, logopedzi, doradcy zawodowi.
- Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 roku jako jeden z priorytetów uznaje „tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych”.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie standardów usług rynku pracy.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r (z późn. zm.) w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów szkoleń oraz wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, dodatku szkoleniowego, stypendium i dodatku aktywizacyjnego.
- Nowelizacja Ustawy z dnia 1 lutego 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 6, poz. 33) mówiąca o : zwiększeniu zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i ich motywacji do uczestnictwa w działaniach aktywizujących, zintegrowaniu działań powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej, ograniczeniu zbędnych procedur biurowatycznych związanych z obsługą klientów urzędów pracy, a także o usprawnieniu komunikacji z klientami, ułatwianiu działania agencji zatrudnienia, w tym agencji zatrudnienia z państw członkowskich Unii Europejskiej oraz o zmianach w zakresie gospodarowania Funduszem Pracy.

⁷ Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 z późn. zm., art. 1, pkt. 14.

⁸ Dz. U. z 2001 r., Nr 61, poz. 624 oraz Dz. U. z 2002 r., Nr 10, poz. 96.

⁹ Dz. U. z 2000 r., Nr 11, poz. 114.

Podstawy prawne funkcjonowania rynku pracy.

Podstawą prawną funkcjonowania w Polsce rynku pracy jest Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz uzupełniające je rozporządzenia¹⁰. Ustawa ta określa odpowiedzialność państwa w zakresie zapobiegania i łagodzenia skutków bezrobocia, zakres zadań instytucji rynku pracy, procedurę rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy oraz formy udzielanego wsparcia. Omawia usługi i instrumenty rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich, świadczenia przysługujące bezrobotnym i rolnikom zwalnianym z pracy. Reguluje ponadto wspieranie lokalnych i regionalnych rynków pracy, podejmowanie przez obywateli polskich pracy za granicą u pracodawców zagranicznych oraz wykonywanie pracy przez cudzoziemców w Rzeczypospolitej Polskiej, wydatki z Funduszu Pracy a także wymagania wobec pracowników publicznych służb zatrudnienia.

3. Zadania i cele Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół Elektrycznych w Białymstoku

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego funkcjonujący w ZSE jako ogół skoordynowanych działań podejmowanych przez społeczność szkolną ma na celu przygotować uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Adresatami działań tego Systemu są przede wszystkim uczniowie, ale także rodzice uczniów i nauczyciele.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z nauczycielami ZSE obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły;
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego na każdy rok nauki;
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole;
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;
- identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy;
- określenie zasad współpracy i podziału zadań z innymi pracownikami placówki szkolnej.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z rodzicami uczniów ZSE obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach;
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy po ukończeniu szkoły;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;
- gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej;
- indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy wykazują problemy: zdrowotne, emocjonalne;
- decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. lub udzielanie informacji o możliwościach wsparcia w tym zakresie przez inne instytucje.

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z uczniami ZSE obejmuje:

- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych;
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy;
- określenie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem kształcenia;
- konfrontowanie samooceny ucznia z wymaganiami szkół i zawodów;
- poruszanie się po rynku pracy;
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego;

¹⁰ Dz. U. z 2004 r. z późn. zm.

- pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych;
- pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno – zawodowego;
- wskazywanie możliwości kształcenia w systemie pozaświatowym;
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy;
- podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie;
- indywidualną pracę z uczniami przejawiającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu, samooceną, planowaniem i realizacją planów edukacyjno – zawodowych, itp.

Spełnienie założeń WSDZ wymaga tak pracy doradcy zawodowego, jak i współpracy wewnątrzszkolnej i aktywnego włączenia się w realizację tego celu innych osób pracujących w szkole oraz specjalistycznych instytucji spoza szkoły. Szczególną rolę w kształtowaniu i realizowaniu WSDZ odegrać powinni wspólnie:

- doradca zawodowy;
- psycholog szkolny, pedagog szkolny;
- nauczyciel podstaw przedsiębiorczości;
- nauczyciel wiedzy o społeczeństwie;
- nauczyciel informatyki;
- nauczyciel – bibliotekarz;
- Rada Pedagogiczna: nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja.

WSDZ zakłada pracę nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki szkolnej, pedagoga, którzy w ramach współpracy z doradcą zawodowym realizować mają treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery w ramach lekcji, np. godzin z wychowawcą, WOS - u, podstaw przedsiębiorczości, informatyki i innych oraz współuczestniczą w realizacji formy doradczej zwanej „rynkem pracy” poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy, organizując dni przedsiębiorczości, spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni itp.

Dla efektywnej realizacji WSDZ niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć szkolny system doradztwa - takimi, jak:

- Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne (PPP),
- Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) i Mobilne Centra Informacji,
- Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
- Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),
- Biura Karier,
- Regionalne Centrum Doradztwa Zawodowego,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Szkolne Ośrodki Kariery (SzOK),
- Agencje Zatrudnienia
- Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEziU)
- Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Ośrodki Doradztwa Metodycznego,
- Zakłady Doskonalenia Zawodowego (ZDZ)
- Stowarzyszenia Branżowe,
- Cechy i Izby Rzemieślnicze,
- Prywatne firmy i instytucje szkoleniowe,
- Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości,
- Przedstawiciele firm i przedsiębiorcy.

Cele wyrażone są w zadaniach realizowanych w zależności od stopnia rozwoju uczniów w całym cyklu kształcenia, podzielonym na trzy etapy:

I etap: realizowany w pierwszym okresie nauki w szkole umożliwia uczniom zapoznanie się z wybranym profilem, klasyfikacją zawodów odpowiadającą tym profilom oraz drogą uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.

II etap: obejmuje okres nauki odpowiadający połowie cyklu kształcenia, w którym uczeń poznaje swoje możliwości, określa słabe i mocne strony, predyspozycje, preferencje zawodowe i w oparciu o tę wiedzę

dokonuje świadomego wyboru co do dalszej nauki.

III etap: obejmuje końcowy okres nauki w szkole i polega na uszczegółowieniu i sprecyzowaniu ścieżki kształcenia, w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych. Uczeń dokonuje podsumowania wiedzy i umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Zadania nauczycieli, wychowawców i specjalistów włączonych do szkolnego systemu doradztwa zawodowego stanowią:

- DZIAŁANIA INFORMACYJNE:

- Zapoznanie uczniów i rodziców z dziedzinami gospodarki mającymi związek z profilami kształcenia oraz wykazem zawodów wynikających z klasyfikacji szkolnictwa zawodowego.
- Poszukiwanie w Internecie i zbiorach informacji w urzędach pracy wszelkich danych o wybranych przez uczniów zawodach (czynnościach, warunkach pracy, wymaganym wykształceniu i predyspozycjach psychofizycznych), a także rynkach pracy dotyczących tych zawodów.
- Współpraca z urzędem pracy i innymi ośrodkami aktywizacji zawodowej w zakresie uzyskiwania informacji o prognozach rozwoju regionu, potrzebach rynku pracy, programach dla absolwentów, udziału w warsztatach dla młodzieży szkolnej.

- POMOC W WYTYCZANIU ŚCIEŻEK KSZTAŁCENIA I PLANOWANIA KARIERY ZAWODOWEJ:

- Pomoc w dokonaniu samooceny i określeniu predyspozycji psychofizycznych uczniów do wybranych zawodów, przeprowadzonych przez wychowawców i pedagoga szkolnego przy pomocy ankiety będącej załącznikiem lub testów psychologicznych.
- Wykorzystanie informatorów dla kandydatów na wyższe uczelnie, oraz informatorów o szkołach policealnych, a także internetu jako źródeł informacji o możliwościach dalszego kształcenia w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych (warunki rekrutacji, odpłatność, możliwości uzyskania pomocy stypendialnej, zakwaterowania, warunki nauki i wyposażenie szkoły).
- Wskazanie na możliwości skrócenia cyklu kształcenia w szkole policealnej w kierunku zgodnym z profilem kształcenia.

- PROBLEMATYKA DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLNYM PROGRAMIE WYCHOWAWCZYM ZSE:

- Kształtowanie postawy aktywnej, przedsiębiorczej, otwartej na zmieniające się potrzeby rynku pracy. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności, uczciwości, rzetelności podczas wykonywania zadań.
- Wykorzystanie praktyk zawodowych, wycieczek przedmiotowych do zakładów pracy i innych kontaktów z pracodawcami w celu zapoznania uczniów ze środowiskiem pracy, istotą pewnych, wybranych zawodów i funkcji w zakładzie pracy.
- Wykorzystanie na lekcjach wychowawczych materiałów z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego z różnorodnych źródeł dotyczących skutecznych metod poszukiwania pracy.
- Realizowanie w ramach ogólnozawodowych modułów tematycznych treści programowych mających związek z przyszłą pracą, a zwłaszcza poszukiwaniem jej:
  - sztuka prezentacji,
  - scenaria rozmowy telefonicznej,
  - redagowanie pism, listów motywacyjnych, listów przewodnich, CV,
  - zachowania i postawy podczas ubiegania się o pracę i w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.

- Wykorzystanie przez uczniów na lekcjach nowoczesnych technologii informacyjnych jako źródeł informacji o zawodach i możliwościach uzyskania kwalifikacji zawodowych. Wyznaczenie tematów związanych z niezbędnymi na rynku pracy umiejętnościami do pomiaru dydaktycznego w celu dokonywania ewaluacji procesu nauczania.
- Włączenie problematyki realizacji doradztwa i orientacji do planu pracy zespołu ogólnozawodowych bloków tematycznych.

4. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na poziomie Technikum

Praca z uczniami

Klasa I:

1. Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
2. Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.
3. Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji z realizowanym kierunkiem kształcenia.
4. Samopoznanie: mocne i słabe strony, zainteresowania, zdolności, wartości, cechy osobowości.

Klasa II:

1. Reorientacja zawodowa w przypadkach niewłaściwych wyborów.
2. Pomoc w przezwyciężaniu problemów szkolnych.
3. Wskazywanie możliwości uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaświatowym.
4. Informacja zawodowa.
5. Charakterystyka rynku pracy, zawody przyszłości (kształcenie).

Klasa III:

1. Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
2. Cechy dobrego pracownika.
3. Planowanie ścieżki kariery zawodowej. Preferencje zawodowe.
4. Praca i kształcenie w UE.

Klasa IV:

1. Planowanie ścieżki edukacyjnej.
2. Aktywne metody poszukiwania pracy. Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych.
5. Rozmowa kwalifikacyjna. Autoprezentacja.
6. Samozatrudnienie jako jeden ze sposobów na aktywizację zawodową.
7. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych (stres, bezrobocie, problemy zdrowotne).

Praca z rodzicami

Klasa I

- Prezentacja założeń szkolnej pracy informacyjno – doradczej na rzecz uczniów.
- Konsultacje psychoedukacyjne dla rodziców - wsparcie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

Klasa II

- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.
- Konsultacje psychoedukacyjne dla rodziców – wspomaganie rodziców w procesie motywowania dzieci do podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Klasa III

- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.

- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Klasa IV

- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej.
- Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

Na poziomie każdej klasy indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. Współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną.

5. Realizacja WSDZ na poziomie Zasadniczej Szkoły Zawodowej.

Praca z uczniami

Klasa I:

1. Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.
2. Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.
3. Samopoznanie: mocne i słabe strony, zainteresowania, zdolności, wartości, cechy osobowości.

Klasa II:

1. Informacja zawodowa.
2. Charakterystyka rynku pracy, zawody przyszłości, oferta edukacyjna.
3. Planowanie ścieżki kariery zawodowej. Preferencje zawodowe.
4. Reorientacja zawodowa w przypadkach niewłaściwych wyborów.
5. Pomoc w przezwyciężaniu problemów szkolnych.

Klasa III :

1. Aktywne metody poszukiwania pracy.
2. Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych.
3. Rozmowa kwalifikacyjna. Autoprezentacja.
4. Samozatrudnienie jako jeden ze sposobów na aktywizację zawodową.

Praca z rodzicami

Klasa I

- Prezentacja założeń szkolnej pracy informacyjno – doradczej na rzecz uczniów.

Klasa II

- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej dla absolwentów szkoły: technika, licea uzupełniające i szkolenia kursowe.

Klasa III

- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Na poziomie każdej klasy: indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy – zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

6. Formy realizacji Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego ZSE, których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele oraz instytucje rynku pracy środowiska lokalnego.

- **Informacja edukacyjno – zawodowa:** gromadzenie i udostępnianie aktualnych informacji edukacyjno - zawodowych, tj. o zawodach, rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni - w postaci prasy, informatorów, materiałów promocyjnych, programów multimedialnych. Kształtowanie w uczniach postawy samodzielnego poszukiwania informacji przy pomocy szkolnego multimedialnego centrum informacji z dostępem do Internetu.
- **Poradnictwo indywidualne:** porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji przy

pomocy dostępnych technik i narzędzi diagnostycznych; zapewnienie możliwości skorzystania z indywidualnych konsultacji z wykwalifikowanym doradcą zawodowym.

- **Poradnictwo grupowe:** organizacja warsztatowych sesji doradczych dla uczniów, których celem jest wyposażenie młodzieży w wiedzę i umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, samozatrudniania, komunikacji interpersonalnej oraz autoprezentacji, planowania kariery zawodowej; a także szkolenia dla nauczycieli z zakresu doskonalenia umiejętności doradczych.
- **Poznanie i analiza rynku pracy:** praktyki zawodowe w ramach programu nauczania oraz pozaszkolne, wizyty w zakładach pracy, spotkania z przedstawicielami zawodów zgodnych z kierunkiem kształcenia szkolnego oraz lokalnych firm i zakładów pracy (potencjalnymi pracodawcami), uczestnictwo w targach pracy, targach edukacyjnych, spotkania z doradcami zawodowymi i przedstawicielami urzędów pracy.

Formy adresowane do uczniów:

- zajęcia warsztatowe służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową;
- zajęcia warsztatowe doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania;
- zajęcia warsztatowe uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych;
- zajęcia warsztatowe służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji i rozmowy wstępnej /kwalifikacyjnej/ z pracodawcami;
- zajęcia warsztatowe służące promowaniu samo zatrudnienia;
- zajęcia warsztatowe służące zapoznaniu z obowiązującym prawem pracy i prawem administracyjno – gospodarczym;
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej;
- spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w placówce;
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców w celu odbycia praktyk zawodowych, poznania oczekiwań pracodawców oraz specyfiki lokalnego rynku zatrudnienia;
- organizowanie dni otwartych szkoły;
- organizowanie wspólnie z innymi placówkami targów edukacyjnych;
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły lub poza nią.

Formy adresowane do rodziców:

- organizowanie dni otwartych szkoły w celu prezentacji oferty edukacyjnej placówki;
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej.

Formy adresowane do nauczycieli:

- szkolenia służące promowaniu znaczenia działań z zakresu doradztwa zawodowego i planowania kariery zawodowej w szkolnictwie;
- warsztaty służące doskonaleniu umiejętności doradczych;
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- śledzenie losów zawodowych absolwentów;
- dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- organizowanie dni otwartych szkoły;
- wymiana stażowa z innymi szkołami w kraju i za granicą;

- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy.

Formy adresowane do środowiska lokalnego i lokalnego samorządu:

- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców;
- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy;
- dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- współpraca z uczelniami wyższymi i akademickimi biurami karier;
- współpraca z instytucjami lokalnego rynku pracy tj. urzędami pracy, centrami informacji.

Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze, w ramach WSDZ, realizowane są na zasadzie dobrowolności uczestnictwa w ramach:

- lekcji wychowawczych;
- lekcji przedmiotowych, np. przedsiębiorczość, WOS;
- zajęć pozalekcyjnych: warsztaty, spotkania z przedstawicielami firm, zawodów, specjalistami z zakresu doradztwa zawodowego;
- wycieczek: wizyty w centrach doradztwa zawodowego, uczestnictwo w dniach otwartych uczelni wyższych, uczestnictwo w targach pracy i edukacyjnych.